

De Samenhang tussen Narcisme en Psychopathie en het Effect van Zelfcontrole en Extraversie,
met Onderscheidende Variabele: Overt en Covert Narcisme en Primaire en Secundaire
Psychopathie

Puck de Ruijter

Begeleid door Frida van der Veecken en Mirthe Noteborn

Bachelor thesis Psychologie en Gezondheid

Department Forensische Psychologie, Tilburg University

2014/2015

Samenvatting

Achtergrond Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat mensen die meer trekken van overt narcisme uiten een grotere kans hebben om primaire psychopathische trekken te hebben. Ook blijkt dat personen die hoog scoren op de trek covert narcisme hoger scoren op trekken van secundaire psychopathie.

Doel In dit onderzoek wordt gekeken naar de samenhang tussen mensen die hoog scoren op overt narcisme en primaire psychopathie en de samenhang tussen covert narcisme en secundaire psychopathie. Verder wordt gekeken of deze samenhang te wijten is aan een lagere mate van zelfcontrole en een hoge mate van extraversie.

Methode Met een lineair regressie model werden de scores van psychopathie (LSRP), narcisme (NNS), extraversie (NVM) en zelfcontrole (SIPP-SF) van de participanten (N = 173) geanalyseerd. Waarbij er twee modellen werden gemaakt: een model met primaire psychopathie als afhankelijke variabele en overt narcisme als onafhankelijke variabele, en een model met secundaire psychopathie als afhankelijke variabele en covert narcisme als onafhankelijke variabele.

Resultaten Mate van overt narcisme toonde een positieve relatie met primaire psychopathie, waar zelfcontrole een negatieve invloed toonde. De scores van covert narcisme vertoonden een positieve relatie met secundaire psychopathie, waar zelfcontrole een negatief invloed toonde.

Conclusie Lage zelfcontrole is een significante voorspeller voor het vertonen van psychopathische trekken onder narcisten. Extraversie heeft geen effect op psychopathische trekken onder narcisten.

Introductie

De narcistische persoonlijkheidsstoornis wordt door de DSM-IV gekarakteriseerd door een diep doordringend patroon van grootsheid (zowel in gedrag als fantasie), behoefte aan bewondering en gebrek aan inlevingsvermogen. De stoornis begint vaak in de vroege volwassenheid en gaat meestal gepaard met trauma's (APA, 2013). Raskin (1980) stelt dat narcisme wordt geassocieerd met gedragingen, zoals egocentrisme, impulsief gedrag, autonomie, gebrek aan empathie en ook behoefte aan erkenning. Binnen narcisme kan onderscheid worden gemaakt tussen overt en covert narcisme (Wink, 1991). Overt narcisme kenmerkt zich door mensen die zich zelf groter vinden dan andere, dit uit zich in exhibitionisme (genot ervaren door bekeken te worden), je zelf belangrijker vinden dan anderen en je druk maken om aandacht en bewondering (Wink, 1991). Covert narcisme kenmerkt zich net zoals overt narcisme door een gevoel van grootheid, alleen is dit gevoel vaak niet bewust. Zij vertonen een gebrek aan zelfvertrouwen, hebben gevoelens van depressie en zijn minder enthousiast over hun werk (Wink, 1991). Covert narcisten zijn extreem gevoelig, angstig en timide maar aan hechtere contacten laten zij hun grootheidsfantasieën merken (Wink, 1991). Ettema & Zondag (2002) komen met een wat simpelere definitie. Zij stellen dat overt narcisten openlijk en assertief zijn terwijl covert narcisten juist verlegen en terughoudend zijn.

Uit het onderzoek van Gustafson en Ritzer (1995) blijkt dat narcisme een hoge samenhang heeft met psychopathie. Zo komen zij tot de conclusie dat mensen die hoger scoorden op de persoonlijkheidstrek narcisme, deze ook meer psychopathische kenmerken vermelden, zoals egoïsme, ongevoeligheid en gewetenloos gebruik maken van anderen. Daarnaast hebben mensen die hoger scoren op narcisme vaker een chronisch onstabiele en antisociale levensstijl.

Psychopathie wordt beschouwd als een persoonlijkheidsstoornis die gekarakteriseerd wordt door antisociaal en ontremd gedrag en verminderde berouw en empathie (Skeem, Polaschek, Patrick, & Lilienfield, 2011; Paulhus & Williams, 2002). Binnen psychopathie wordt onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire psychopathie. Primaire psychopaten worden beschreven als ongevoelige, manipulatieve, extreem egoïstische, vaak liegende mensen (Levenson, 1995). Secundaire psychopathie wordt gekenmerkt als extreem impulsief, waarbij zij antisociaal gedrag vertonen als gevolg van emotionele stoornissen (Levenson, 1995).

Uit de eerder vermelde informatie en de beschrijving van psychopathie kan men opmaken dat psychopathie meer raakvlakken heeft met overt narcisme dan met covert narcisme, wat zich vooral uit in antisociaal gedrag (Collins, Schlenger, & Jordan, 1988). Dit antisociale gedrag is zowel terug te vinden bij primaire psychopathie als in secundaire psychopathie (Wink, 1995). Ondanks het feit dat overt narcisme meer samenhang lijkt te hebben met kenmerken van psychopathie dan covert narcisme, is uit een onderzoek van Miller et al., (2010) gekomen dat ook secundaire psychopathie samenhangt met narcisme. Uit zijn onderzoek komt naar voren dat overt narcisme overeenkomt met primaire psychopathie en covert narcisme overeenkomt met secundaire psychopathie.

Narcisme en psychopathie hebben dus een significante samenhang met elkaar. Maar er is nog geen duidelijk antwoord hoe het kan dat deze twee zo met elkaar correleren. Een mogelijke verklaring zijn samenhangende persoonlijkheidstrekken, zoals extraversie. Waarbij extraversie wordt gekarakteriseerd door het uiten van energiek, praatgraag en vriendelijk gedrag (Thomson, 2008). Onderzoek van Rasink (1981) toont aan dat extraversie sterk correleert met een hoge score op de Narcissitic Personality Inventory (NPI), in dit onderzoek wordt er geen onderscheid gemaakt tussen overt en covert narcisme. Uit een eerder genoemd onderzoek van Wink (1991)

blijkt dat overt narcisme een significante samenhang heeft met extraversie, wat betekent dat overt narcisme samengaat met hoge scores op de persoonlijkheidstrek extraversie. Mensen die hoog scoren op extraversie hebben een grotere kans om antisociaal gedrag te vertonen (Sher & Trull, 1994). Uit een studie van Newman, Widom & Nathan (1985) blijkt dat passief vermijdingsgedrag een kenmerk is voor mensen die hoog scoren op extraversie en gediagnostiseerd zijn met psychopathie, terwijl introverten en niet psychopaten dit gedrag niet vertonen. Narcisten en psychopaten hebben de neiging om significant hoger te scoren op extraversie dan anderen (Paulhus & Williams, 2002). Uit een andere studie blijkt dat zowel extraverten als psychopaten moeite hebben met taken die vereisen dat zij hun *'reward seeking behavior'* onderschikken om zo straffen te ontlopen (Newamen & Wallace, 1993). Uit een onderzoek van Kosson (1990) blijkt dat extraversie en psychopathie helemaal niet aan elkaar gecorreleerd zijn, extraversie was wel gecorreleerd aan agressie en "pervasive offending". Kort samengevat kan er vastgesteld worden dat extraversie wel degelijk een rol speelt bij zowel narcisten, vooral overt narcisten, als psychopaten. Onduidelijk blijft in hoeverre primaire en secundaire psychopathie hier een rol in spelen.

Een andere mogelijke verklaring voor de samenhang tussen narcisme en psychopathie is de mate van zelfcontrole bij mensen. Zelfcontrole staat voor de capaciteit om emoties en impulsen te tolereren, te gebruiken en te controleren (de Viersprong, z.j.). Zelfcontrole, gemeten aan de hand van de California Psychological Inventory, correleert zowel negatief significant met overt narcisme als met covert narcisme (Wink, 1991). Dit resultaat wordt ook gevonden in andere onderzoeken, waar geen onderscheid wordt gemaakt op covert en overt narcisme. Maar waarbij wel wordt gemeten dat narcisten significant laag scoren op zelfcontrole en significant hoog scoren op impulsiviteit (Jones, & Paulhus, 2011; Vaughn, Delisi, Beaver, Wright, &

Howard, 2007). Echter zijn er ook cijfers die erop wijzen dat narcisme niet gecorreleerd is aan een lage zelfcontrole (Jonason & Tost, 2010). Uit het onderzoek van Jones en Paulhus (2011) blijkt dat psychopathologie significant positief is met disfunctionele impulsiviteit, wat volgens de auteurs te wijten is aan een gebrek aan zelfcontrole. Uit een ander onderzoek blijkt dat een lage zelfcontrole samenhangt met hogere scores op niet klinische psychopathie (Jonason, & Tost, 2011).

Vervolgens blijkt uit verdere onderzoeken dat narcisme ook samenhangt met psychopathie (Wink, 1991 ; Gustafson & Ritzer, 1995). Overt narcisme hangt samen met primaire psychopathie en covert narcisme hangt samen met secundaire psychopathie. Daarnaast correleren zowel overt narcisme als covert narcisme negatief met zelfcontrole en positief met extraversie. Ook primaire en secundaire psychopathie correleren negatief met zelfcontrole en positief met extraversie.

De mogelijke relatie tussen extraversie en psychopathische trekken bij mensen die hoog scoren op narcistische trekken is in minder mate onderzocht. Ook zelfcontrole blijkt een minder onderzochte factor te zijn psychopathische trekken van mensen die hoog scoren op narcistische trekken. In dit onderzoek wordt er gekeken hoe overt en covert narcisme samenhangen met respectievelijk primaire en secundaire psychopathie. Daarnaast wordt er ook nog gekeken of extraversie en zelfcontrole daar een effect op hebben. Er wordt verwacht dat participanten die hoog scoren op narcistische trekken ook hoog zullen scoren op psychopathische trekken. Er wordt verwacht dat overt narcisme significant positief gecorreleerd is met primaire psychopathie. Als er hoog wordt gescoord op covert narcisme zal er hoger worden gescoord op secundaire psychopathie.

Tot slot wordt verwacht dat bij overt narcisten zelfcontrole een negatief effect heeft op primaire psychopathie en bij covert narcisten een negatief effect op secundaire psychopathie. Hoge scores op extraversie zal een positief effect hebben op primaire psychopathie bij overt narcisten en een positief effect op secundaire psychopathie bij covert narcisten.

Methode

Participanten

Voor dit onderzoek hebben zeven studenten van Tilburg University elk minimaal 25 vragenlijsten afgenomen bij mensen uit de Nederlandse samenleving. In totaal zijn 175 mensen benaderd om de vragenlijsten in te vullen. Alle participanten moesten minimaal 18 jaar zijn en mochten niet in psychiatrische behandeling zijn. Alle participanten zijn willekeurig uitgekozen om deel te nemen aan het onderzoek

Procedure

Alle participanten werden geworven in de persoonlijke kringen van de studenten. Zij werden zo geselecteerd dat participanten een weerspiegeling waren van de samenleving op basis van de cijfers van het CBS. Er werd rekening gehouden met de man/vrouw verhouding en er werd gekeken naar de leeftijd van de participanten ten opzichte van de leeftijds cohorten in Nederland. Alle deelnemers kregen een envelop met de vragenlijst, deze bestond uit een deel demografische gegevens, de Levenson Self-Report Psychopathy Scale (SLRP), de Nederlandse Narcisme Schaal (NNS), de Nederlandse verkorte versie van MMPI (NVM) en de Severity Indices of Personality Problems – Short form (SIPP-SF). Daarnaast kregen zij een instructieblad met daarop een korte uitleg over het onderzoek. Voordat de participanten aan het onderzoek begonnen moesten zij een informed consent tekenen, waarop zij aangaven dat zij vrijwillig deelnamen aan het onderzoek. Er werd van te voren duidelijk gecommuniceerd dat de

participanten vrijwillig en anoniem deelnamen aan het onderzoek, zij mochten ten allen tijde stoppen met het maken van de vragenlijsten. De deelnemers konden er voor kiezen om de vragenlijsten direct in te vullen of om dit op een later tijdstip te doen. Zij konden dan thuis de vragenlijsten invullen en deze later aanleveren in een gesloten envelop.

Meetinstrumenten

Demografische gegevens. Op dit A4 formulier werd er gevraagd naar: sociale status, hoogst voltooide opleiding, inkomen, etnische achtergrond, burgerlijke staat ouders tijdens jeugd, eventuele veroordeling en een vraag over eventuele behandeling bij een psycholoog of andere hulpverlener in de afgelopen 3 jaar. In de analyse van dit onderzoek zijn alle participanten meegenomen en is er ook geen onderscheid gemaakt op demografische gegevens

LSRP – Deze vragenlijst is een zelfrapportage om psychopathische trekken te meten. De vragenlijst bevat 24 vraagstellingen die elk met vier verschillende mogelijkheden kunnen worden beantwoord: ik ga volledig niet akkoord / ik ga gedeeltelijk niet akkoord / ik ga gedeeltelijk akkoord / ik ga volledig akkoord. In de LSRP wordt onderscheid gemaakt tussen trekken van primaire psychopathie, waarvoor 16 vragen zijn. Daarnaast hebben 10 vragen betrekking op secundaire psychopathische trekken. Voor de primaire psychopathie schaal is de interne consistentie goed (Streiner, 2003), $\alpha = 0.82$ (Walters et al, 2008). Voor de secundaire psychopathie schaal is de interne consistentie twijfelachtig (Streiner, 2003), $\alpha = 0.62$ (Walters et al, 2008).

NNS – De Nederlandse Narcisme Schaal meet narcistische trekken van de participanten door middel van zelfrapportage. Deze vragenlijst bevat 35 stellingen die beantwoord kunnen worden met zeven mogelijkheden: dat is zeker niet het geval (1) / dat is niet zo (2) / ik denk dat het niet zo is (3) / ik weet dat niet precies (4) / ik denk dat dat zo is (5) / dat is zo (6) / dat is zeker

het geval (7). De stellingen zijn random verdeeld over de vragenlijst. Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie type trekken narcisme: overt, covert en isolatie narcisme. In dit onderzoek wordt alleen gebruik gemaakt van de scores op overt en covert narcisme. Deze twee schalen hebben een interne betrouwbaarheid van respectievelijk $\alpha = 0.71$ en $\alpha = 0.82$. Dit zijn beide goede interne consistenties (Streiner, 2003). Er is geen samenhang tussen de schalen van overt en covert narcisme (Ettema, & Zondag, 2002)

NVM – De Nederlands verkorte MMPI is een verkorte versie van MMPI, een persoonlijkheidstest, die oorspronkelijk uit 432 items bestaat (Hathaway, & McKinley, 1943). De Nederlanders Luteijn en Kingsma hebben deze ingekort tot een lijst van 83 Nederlandse items. De NVM meet vijf verschillende aspecten van persoonlijkheid: negativisme (22 items), somatisering (20 items), verlegenheid (15 items), ernstige psychopathie (13 items) en extraversie (13 items). In dit onderzoek wordt alleen gebruik gemaakt van het aspect extraversie. De stellingen worden beantwoord met de mogelijkheden juist of onjuist. Het aspect extraversie heeft een betrouwbaarheid van $\alpha = 0.71$ (Luteijn, Kok, & Ploeg, V, D, 1980), wat de interne consistentie goed maakt (Streiner, 2003). Wanneer men hoog scoort op de items van extraversie wordt men gezien als extravert, actief en heeft men meer sociale contacten. Scoort men laag op extraversie dan wordt men gezien als niet extravert, wat niet betekent dat de participant introvert is.

SIPP – SF is een persoonlijkheidsvragenlijst welke bestaat uit 60 stellingen die moeten worden beantwoord met: volledig mee oneens / gedeeltelijk mee oneens / gedeeltelijk mee eens / volledig mee eens. Dit wordt aangegeven op een 4 punt Likertschaal. De vragenlijst meet zelfcontrole, identiteitsintegratie, verantwoordelijkheid, relationele capaciteiten en sociale concordantie. In dit onderzoek wordt er alleen gebruik gemaakt van de data van zelfcontrole. In

deze vragenlijst worden 12 items besteed aan het aspect zelfcontrole (de viersprong, z. j.) . Er is nog niet onderzocht of SIPP-SF betrouwbaar of valide is. De SIPP-118 heeft een interne betrouwbaarheid tussen .62 en .89 (Busschbach, Feenstra, Hutsebaut & Verheul, 2011).

Statistische analyse

Om alle data te analyseren werd er gebruik gemaakt van Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 20), met een significantieniveau van $\alpha = 0.05$. Voor de analyse van correlatiematrix werd onderscheid gemaakt tussen geen correlatie ($r = 0.0 - 0.3$), lage correlatie ($r = 0.3 - 0.5$), middelmatige correlatie ($r = 0.5 - 0.7$), hoge correlatie ($r = 0.7 - 0.9$) en een zeer hoge correlatie ($r = 0.9 - 1.0$) (Bishara & Hittner, 2012). Wanneer participanten missende waarden hadden op items werd dit vervangen door het gemiddelde van het desbetreffende item. Tenzij een participant meer dan 10 % van een vragenlijst niet had ingevuld, dan werden de participanten met missende waarden uitgesloten van het onderzoek.

Om de samenhang tussen overt narcisme en primaire psychopathie en covert narcisme en secundaire psychopathie te bepalen werd er eerst een correlatiematrix uitgevoerd. Hier werd er gekeken naar de correlaties tussen overt narcisme en primaire psychopathie. Ook werd er gekeken naar de correlatie tussen covert narcisme en secundair psychopathie. Om te kijken hoe groot het effect is van overt narcisme op primaire psychopathie en covert narcisme op secundaire psychopathie werden er twee lineaire regressie modellen uitgevoerd. Het eerste regressie model had primaire psychopathie als afhankelijke variabelen en overt narcisme als onafhankelijke variabele. Het tweede regressiemodel had secundaire psychopathie als afhankelijke variabele en covert narcisme als onafhankelijke variabele. Aan beide modellen werd na de eerste analyses de factoren extraversie en zelfcontrole toegevoegd om te kijken of deze eigenschappen een effect hadden op het model

Resultaten

Aan het onderzoek hebben 173 mensen deelgenomen met een gemiddelde leeftijd van 38 jaar ($gem = 38.93$, $sd = 17.02$, $range = 18 - 75$). Er namen meer vrouwen ($N = 86$, 55.1 %) deel aan het onderzoek dan mannen ($N = 70$, 44.9 %). Uit tabel 1 blijkt dat de meeste mensen gehuwd of samenwonend met kinderen zijn, een HBO opleiding hebben afgerond en het overgrote deel van de participanten is van Nederlandse afkomst. Geen van de participanten heeft meer dan 10 % van de vragenlijst niet ingevuld om die reden er is niemand uitgesloten voor dit onderzoek.

De waarden van overt narcisme en covert narcisme worden bepaald door de somscores

Tabel 1. Demografische gegevens

	N	Percentage (%)
Sociale status		
Inwonend bij familie	23	13.6
Inwonend bij familie met kinderen	1	0.6
Alleenstaand	41	24.3
Alleenstaand met kinderen	5	3.0
Gehuwd of samenwonend	44	26
Gehuwd of samenwonend met kinderen	45	26.6
Bejaardenhuis of ander instituut	1	0.6
Anders	9	5.3
Opleiding		
Lager voortgezet onderwijs	5	2.9
LBO	9	5.3
MVO	10	5.9
HVO	20	11.8
MBO	37	21.8
VWO	18	10.6
HBO	53	31.2
WO	18	10.6
Etnische achtergrond		
Nederlands	131	98.5
Nedindo	1	0.8
Anders	1	0.8

Note. N = aantal personen; LBO = lager beroepsonderwijs; MVO = middelbaar voortgezet onderwijs; HVO = humanistische voortgezet onderwijs; MBO = middelbaar beroepsonderwijs; VWO = voorbereidend wetenschappelijk onderwijs; HBO = hoger beroepsonderwijs; WO = wetenschappelijk onderwijs

van de desbetreffende vragen in de NNS. De participanten scoorden gemiddeld 57.30 op overt

narcisme ($sd = 7.93$, $range = 33 - 75$). Verder scoorden de deelnemers gemiddeld 41.71 op covert narcisme ($sd = 11.06$, $range = 15 - 77$). Volgens normscores onder de normale populatie (Ettema & Zondag, 2002) voor overt narcisme ($gem = 56.21$, $sd = 7.02$, $range = 53 - 60$) en covert narcisme ($gem = 40.49$, $sd = 9.31$, $range = 36 - 44$) scoren de participanten gemiddeld op zowel covert als overt narcisme.

De waarden van primaire psychopathie en secundaire psychopathie worden bepaald door de somscores van de desbetreffende vragen in de LSRP. De participanten scoorden gemiddeld 28.46 op primaire psychopathie ($sd = 7.06$, $range = 16 - 47$) en zij scoorden gemiddeld 17.77 op secundaire psychopathie ($sd = 4.11$, $range = 10 - 29$).

De participanten scoren op de variabele extraversie gemiddeld 16.16 ($sd = 6.40$, $range = 0 - 26$). Op de variabele zelfcontrole scoren de deelnemers gemiddeld 8.52 ($sd = 5.53$, $range = 0 - 27$).

Uit de Shapiro-Wilk test blijkt dat zowel overt narcisme ($df = 173$, $p = .10$) als covert narcisme ($df = 173$, $p = .66$) normaal verdeeld zijn. Er mag aangenomen worden dat de waarden van primaire psychopathie en secundaire psychopathie normaal verdeeld zijn op basis van Skewness (.48 & .48) en Kurtosis (-.56 & .37). Ook van de variabele extraversie en zelfcontrole mag er aangenomen worden dat ze normaal verdeeld zijn. Zij scoren op de Skewness (-.44 & 1.14) en op de Kurtosis (-.61 & .68).

Narcisme en psychopathie

Om de samenhang tussen primaire psychopathie en overt narcisme en secundaire psychopathie te beschrijven wordt er een correlatiematrix uitgevoerd. Hieruit blijkt dat primaire psychopathie en overt narcisme zwak positief samenhangen ($r = .25$, $p < 0.05$). Er is een gemiddeld positieve samenhang tussen covert narcisme en secundaire psychopathie gevonden (r

= .39, $p < 0.05$). Opmerkelijk is dat er ook een significante positieve samenhang is tussen covert narcisme en primaire psychopathie ($r = .25$, $p < 0.05$).

Overt narcisme en primaire psychopathie zijn geanalyseerd met een lineair regressie model, waarbij primaire psychopathie gebruikt is als afhankelijke variabele. Hieruit blijkt dat overt narcisme 6.4 % van de variantie van primaire psychopathie in dit model verklaard ($\beta = .23$, $adjusted R^2 = .06$, $F = 11.68$, $p = 0.001$). Ook covert narcisme en secundaire psychopathie zijn geanalyseerd met een lineair regressie model, met daarbij secundaire psychopathie als afhankelijke variabele. Dit model verklaart 15.1 % van de variantie van secundaire psychopathie ($\beta = 0.14$, $adjusted R^2 = 0.15$, $F = 30.37$, $p = 0.001$).

Extraversie en zelfcontrole

Uit de correlatiematrix blijkt dat extraversie alleen zwak samenhangt met overt narcisme ($r = .31$, $p < 0.05$). Zelfcontrole heeft grote positieve samenhang met covert narcisme ($r = .50$, $p < 0.05$), primaire psychopathie ($r = .48$, $p < 0.05$) en secundaire psychopathie ($r = .65$, $p < 0.05$).

Om te kijken of extraversie een verklaring is voor een hoge score op primaire psychopathie bij overt narcisme wordt extraversie toegevoegd aan het lineaire regressie model. Wanneer extraversie wordt toegevoegd aan het model verklaart dit model in totaal 6.9 % van de variantie van primaire psychopathie ($R^2 \text{ change} = .01$, $F \text{ change} (1, 170) = 0.91$, $p = .002$). Overt narcisme is nog steeds statistisch significant ($\beta = .20$, $p = .004$) en extraversie heeft geen significant effect ($\beta = .08$, $p = .341$). Extraversie wordt ook toegevoegd aan het tweede lineaire regressie model waar covert narcisme de onafhankelijke variabele is en secundaire psychopathie de afhankelijke variabele. Wanneer extraversie wordt toegevoegd aan het model verklaart dit model in totaal 15.7 % van de variantie van secundaire psychopathie ($R^2 \text{ change}$

= .01, F change (1, 170) = 1.31, $p < .05$). Covert narcisme is nog steeds statistisch significant ($beta = .15$, $p < .05$) en extraversie heeft geen significant effect ($beta = .05$, $p = .254$).

Om te kijken of lage zelfcontrole een verklaring is voor een hoge score op primaire psychopathie bij overt narcisme wordt zelfcontrole toegevoegd aan het lineaire regressie model als onafhankelijke variabele. Wanneer zelfcontrole wordt toegevoegd aan het model verklaart dit model in totaal 6.1 % van de variantie van primaire psychopathie (R^2 change = .20, F change (1, 170) = 45.26, $p < .05$). Overt narcisme is in dit model nog steeds significant ($beta = .26$, $p < .05$) en zelfcontrole heeft een significant negatief effect heeft op primaire psychopathie ($beta = -.49$, $p < .05$). Om te kijken of een lage zelfcontrole samenhangt met een hoge score op secundaire psychopathie bij covert narcisme wordt zelfcontrole toegevoegd aan het lineaire regressie model. Wanneer zelfcontrole wordt toegevoegd aan het model verklaart dit model in totaal 39.2 % van de variantie van secundaire psychopathie (R^2 change = .24, F change (1, 170) = 67.31, $p < .05$). Covert narcisme is in dit model niet meer significant ($beta = .04$, $p = .083$) terwijl zelfcontrole een significant negatief effect heeft op secundaire psychopathie ($beta = -.36$, $p < .05$).

Discussie

Het doel van deze studie was om te kijken of mensen hoger scoorde op primaire psychopathie wanneer zij hoger scoorden op overt narcisme. Ook werd er verwacht dat mensen hoger scoorden op secundaire psychopathie wanneer zij hoger scoorden op de trek covert narcisme. Verder werd er gekeken of de relatie tussen overt narcisme en primaire psychopathie en de relatie tussen covert narcisme en secundaire psychopathie wordt beïnvloed door de persoonlijkheidstrekken, zelfcontrole en extraversie.

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat er inderdaad een positieve samenhang is tussen overt narcisme en primaire psychopathie. Zelfcontrole heeft een significant negatief effect

op primaire psychopathie, gecontroleerd voor overt narcisme. Terwijl extraversie een niet significant effect heeft op primaire psychopathie. De variantie van extraversie zit mogelijk al in de variantie van overt narcisme, aangezien extraversie karakteristiek is voor narcisme (Rasink, 1981). Ook covert narcisme en secundaire psychopathie hebben een positieve samenhang. Uit de resultaten blijkt dat extraversie geen significant effect heeft op secundaire psychopathie, gecontroleerd voor covert narcisme. Zelfcontrole heeft een significant negatief effect op secundaire psychopathie, gecontroleerd voor covert narcisme. Opmerkelijk is dat covert narcisme geen negatief effect meer blijkt te hebben nadat zelfcontrole aan het model is toegevoegd.

Een lage zelfcontrole lijkt dus een voorspeller voor het vertonen van psychopathische trekken. Een mogelijke verklaring is het feit dat zelfcontrole een beschermingsfactor is om men te behoeden van negatieve gedragingen, zoals agressie naar vreemden en liefdes partners (DeWall, Finkel & Denson, 2011), drank misbruik en abnormale eetbuien (Tangney, Baumeister & Boone, 2004). Uit hetzelfde onderzoek van Tangney et al. (2004) blijkt dat een hogere zelfcontrole zorgt voor hogere cijfers op school en interpersoonlijke vaardigheden. Het is dus niet alleen een beschermende factor maar het stimuleert ook positieve gedragingen. Een beperkte zelfcontrole kan leiden tot antisociale gedragingen (Cauffman, Steinberg & Piquero, 2005).

Een mogelijke verklaring voor het feit dat covert narcisme geen significant effect meer heeft op secundaire psychopathie wanneer zelfcontrole wordt toegevoegd is: impulsiviteit. Wanneer men laag scoort op zelfcontrole heeft men moeite om impulsen onder bedwang te houden (Arneklev, Grasmick, Tittle & Bursik, 1993) en impulsief gedrag is een van de factoren van secundaire psychopathie. Terwijl mensen met covert narcisme juist meer timide zijn en veel meer angstige trekken vertonen (Wink, 1991). Dit zou dan betekenen dat juist de impulsiviteit

secundaire psychopathie verklaart en dat de eigenschappen van covert narcisme in dit model niet meer relevant zijn.

Extraversie heeft alleen een positief significant effect op overt narcisme, dit wordt ook beschreven in de studie van Wink (1991). Maar het heeft geen verklarend effect op primaire psychopathie en secundaire psychopathie onder constant houding van respectievelijk, overt narcisme en covert narcisme. Net zoals uit het onderzoek van Kosson (1990) komt naar voren dat extraversie geen significante samenhang heeft met psychopathie.

Wanneer mensen zichzelf belangrijker vinden dan andere en zich druk maken om bewondering is de kans groter dat deze mensen ongevoelig, manipulatief en egoïstisch zijn. Het onderzoek impliceert ook dat mensen die zich niet bewust zijn van hun gevoel van grootheid dat zij extreem impulsief gedrag vertonen. Dit komt door een gebrek aan zelfcontrole, waarbij men moeite heeft om emoties en impulsen te tolereren, te gebruiken en te controleren. Maar uit dit onderzoek blijkt dat extraverte gedragingen geen effect hebben.

De beperkingen van het onderzoek zijn dat de participanten niet representatief zijn voor de bevolking. Er hebben te weinig mensen deelgenomen aan het onderzoek tussen de leeftijd 30 – 50 jaar. Hierdoor is het lastig te bepalen of de uitkomsten van dit onderzoek generaliseerbaar zijn naar de Nederlandse bevolking. Verder is het merendeel van de participanten van Nederlandse afkomst (75 %), hierdoor is er nauwelijks tot geen variatie in etniciteit. Daarom is het ook lastig te bepalen of het generaliseerbaar is naar de Nederlandse bevolking.

De LSRP en NNS zijn vragenlijsten die alleen maar trekken meten van psychopathie en narcisme. Met deze vragenlijsten kan geen diagnose worden gesteld van een narcistische persoonlijkheidsstoornis of een psychopathische persoonlijkheidsstoornis. Verder is de SIPP-SF is een beperkt onderzocht instrument, het is een verkorte versie van de SIPP-118 wat dezelfde

trekken meet maar het doet dit met minder vragen. Er nog weinig onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid en validiteit van de SIPP-SF.

In dit onderzoek is er alleen gebruik gemaakt van een gezonde bevolkingsgroep, geen van de participanten was op het moment in psychiatrische behandeling. Hierdoor kan er niks gezegd worden over mogelijke behandeling van een narcistische persoonlijkheidsstoornis en/of psychopathie én in welke mate het verhogen van zelfcontrole dit kan verminderen. Voor een vervolgonderzoek zou men dezelfde vragenlijsten af kunnen nemen bij mensen die wel gediagnosticeerd zijn met een narcistische persoonlijkheidsstoornis of psychopathie om vervolgens te kijken of zelfcontrole hier ook een significante rol speelt.

Het model van overt narcisme en zelfcontrole op afhankelijke variabele primaire psychopathie heeft nog 70 % onverklaarde variantie. Het model van covert narcisme en zelfcontrole op afhankelijke variabele secundaire psychopathie heeft nog 55 % onverklaarde variantie. Deze onverklaarde variantie kan mogelijk verklaard worden door andere persoonlijkheidsfactoren. Zo heeft de mate van ‘aangenaamheid’ een invloed op psychopathie (Lee & Ashton, 2005) en heeft het openstaan voor ervaringen een invloed op antisociale gedragingen, waaronder psychopathie en narcisme (Hodson, Hogg, & MacInnis, 2009). Dit geeft aan dat er veel verschillende factoren zijn die van invloed zijn op psychopathische trekken onder mensen die hoog scoren op narcistische trekken. Voor een vervolgonderzoek zou men meer persoonlijkheidstrekken aan het regressie model toe kunnen voegen. Zo kan men mogelijk meer variantie verklaren van zowel primaire als secundaire psychopathie.

Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat mensen die hoog scoren op overt narcisme ook hoog scoren op primaire psychopathie en dat mensen die hoog scoren op covert narcisme ook hoog scoren op secundaire psychopathie. Zelfcontrole heeft hier een negatief effect

op, zowel bij primaire als secundaire psychopathie. Extraversie heeft geen effect op primaire en secundaire psychopathie op. Maar er blijft nog veel ruimte over om deze relatie tussen narcisme en psychopathie te verklaren, hiervoor zal nog meer onderzoek nodig zijn.

Referenties

- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed., text rev.) Washington, DC: American Psychiatric Association
- Arneklev, B. J., Grasmick, H. G., Tittle, C. R. & Bursik, R. J. (1993). Low self-control and imprudent behavior. *Journal of Quantitative Criminology*, 9, 225 – 247. doi: 10.1007/BF01064461
- Bishara, A. J., & Hittner, J. B. (2012). Testing the significance of a correlation with nonnormal data: comparison of pearson, spearman, transformation, and resampling approaches. *Psychological Methods*, 17, 399 – 417. doi: 10.1037/a0028087
- Busschbach, J., V., Feenstra, D.J., Hutsebaut, J., & Verheul, R. (2011). Severity Indices of Personality Problems (SIPP–118) in Adolescents: Reliability and Validity. *Psychological Assessment*, 23, 646-655. doi:10.1037/a0022995
- Cauffman. E., Steinberg. L., & Piquero, A. R. (2005). Psychological, neuropsychological and physiological correlates of serious antisocial behavior in adolescence: the role of self-control. *Criminology*, 43, 133 – 176. doi: 10.1111/j.0011-1348.2005.00005.x
- De viersprong (z.j.) op 13-10-2014 ontleend aan
http://www.deviersprong.nl/files/VISPD/Definition_of_SIPP-SF_domains.pdf
- DeWall, C. N., Finkel, E. J. & Denson, T. F. (2011). Self-Control inhibits Aggression. *Social and Personality Psychology Compass*, 5, 458 – 472. doi: 10.1111/j.1751-9004.2011.00363.x
- Ettema, J.H.M. & Zondag, H.J. (2002). De Nederlandse Narcisme Schaal (NNS). Psychodiagnostisch gereedschap. *De Psycholoog*, 37, 250-255. Retrieved from http://ettema.org/Narcisme/NNS_en_normen_files/NNS.pdf

- Collins, J. J., Schlenger, W. E., & Jordan, B. K. (1988). Antisocial personality and substance abuse disorders. *Bulletin of the American academy of psychiatry and law*, *16*, 187 – 198. Retrieved from <http://www.jaapl.org/content/16/2/187.full.pdf+html>
- Gustafson, S. B. & Ritzer, D. R. (1995). The dark side of normal: a psychopathy-linked pattern called aberrant self-promotion. *European journal of personality*, *9*, 147 – 183. doi: 10.1002/per.2410090302
- Hathaway, S. R., & McKinley, J. C. (1943). *Manual for the Minnesota Multiphasic Personality Inventory*. New York: Psychological Corporation.
- Hodson, G., Hogg, S. M., & MacInnis, C. C. (2009). The role of dark personalities, big five personality factors, and ideology in explaining prejudice. *Journal of Research in Personality*, *43*, 686 – 690. doi: 10.1016/j.jrp.2009.02.005
- Jonason, P. K. & Tost. K. (2010). I just cannot control myself: the dark triad and self-control. *Personality and individual differences*, *49*, 611 – 615. doi: 10.1016/j.paid.2010.05.031
- Jones, D. N. & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the dark triad of personality. *Personality and individual differences*, *51*, 679 – 682. doi: 10.1016/j.paid.2011.04.011
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, Machiavellianism, and Narcissism in the five-factor model and the HEXACO model of personality structure. *Personality and individual differences*, *38*, 1571 – 1582. doi:10.1016/j.paid.2004.09.016
- Levenson, M. R., Kiehl, K. A. & Fitzpatrick, C. M. (1995). Assessing psychopathic attributes in A noninstitutionalized population. *Journal of personality and social psychology*, *68*, 151 – 158. doi: 10.1037//0022-3514.68.1.151
- Luteijn, F., Kok, A. R., & Van der Ploeg, F. A. E. (1980). *NVM, Nederlandse Verkorte MMPI, Handleiding (de Nederlandse verkorte versie)*. Lisse: Swets & Zeitlinger B. B.

- Miller, J. D., Dir, A., Gentile, B., Wilson, L., Pryor, L. R. & Campbel, W. K. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: Comparing factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality. *Journal of personality*, 78, 1529 – 1564. doi: 10.1111/j.1467-6494.2010.00660.x
- Newman, J. P., Widom, C. S. & Nathan. S. (1985). Passive avoidance in syndromes of disinhibition: Psychopathy and extraversion. *Journal of personality and social psychology*, 48, 1316 – 1327. doi: 10.1037//0022-3514.48.5.1316
- Paulhus, D. L. & Williams, K. V. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of research in personality*, 36, 556 – 563. doi: 10.1016/S0092-6566(02)00505-6
- Raskin, R. (1980). Narcissism and creativity: Are they related? *Psychological Reports*, 46, 55 – 60. doi: 10.2466/pr0.1980.46.1.55
- Raskin, R. (1981). The narcissistic personality inventory: alternate form reliability and further evidence of construct validity. *Journal of personality assessment*, 45, 159 – 162. doi: 10.1207/s15327752jpa4502_10
- Sher, K. J. & Trull, T. J. (1994). Personality and disinhibitory psychopathology: Alcoholism and antisocial personality disorder. *Journal of abnormal psychology*, 103, 92 – 102. doi: 10.1037//0021-843X.103.1.92
- Skeem, J. L., Polaschek, D. L. L., Patrick, C. J. & Lilienfeld, S. O. (2011). “Psychopathic personality: Bridging in the gap between scientific evidence and public policy. *Psychological science in the public interest*, 12, 95 – 162. doi: 10.1177/1529100611426706.
- Streiner, D. L. (2010). Starting at the beginning: An introduction to coefficient alpha and internal

consistency. *Journal of Personality Assessment*, 80, 99 – 103. doi:

10.1207/S15327752JPA8001_18

Tangney, J. P., Baumeister, R. F. & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of Personality*, 72, 271 – 322. doi: 10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x

Thomson, E. R. (2008). Development and validation of an international English big-five mini markers. *Personality and individual differences*, 45, 542 – 548. doi:

10.1016/j.paid.2008.06.013

Vaughn, M. G., DeLisi, M., Beaver, K. M, Wright, J. P. & Howard, M. O. (2007). Toward a psychopathology of self-control theory: the importance of narcissistic traits. *Behavioral sciences and the law*, 25, 803 – 821. doi: 10.1002/bsl.789

Wink. P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of personality and social psychology*, 61, 590 – 597. doi: 10.1037//0022-3514.61.4.590